

**Nic není prospěšnějšího a vznešenějšího
než odstraňovat nevědomost.**

J.A. Komenský

Mgr. Alena Dupalová
odborná redaktorka
Nakladatelství Fraus

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)

MŠMT – ústřední orgán státní správy, zodpovědný za vzdělávací politiku státu a směr a vývoj vzdělávání

Nový školský zákon (2004) → změna systému kurikulárních dokumentů:

a) státní úroveň (**Národní program vzdělávání**) → **Rámcový vzdělávací program (RVP)**– specifikuje vzdělávací cíle v jednotlivých oblastech, klíčové kompetence a očekávané výstupy

b) školní úroveň → **Školní vzdělávací program (ŠVP)**, podle něj je uskutečňována výuka; škola v ŠVP může využít specifika místních podmínek

Trh s učebnicemi v Česku

Vývoj trhu s učebnicemi v Česku

- do roku 1990 jedno učebnicové nakladatelství (dnes cca 70)
- po roce 1990 let částečně regulovaný trh s učebnicemi
- škola může vybrat učebnice, které nejlépe vyhovují jejím požadavkům (viz ŠVP)
- ze státních prostředků lze uhradit pouze učebnice, které mají tzv. **schvalovací doložku MŠMT** (týká se především oblasti základního vzdělávání – studenti ve věku 6-15 let)

Schvalovací doložka MŠMT

- garantuje celkový soulad obsahu učebnice s kurikulárními dokumenty a RVP, odbornou správnost obsahu, přiměřenost obsahu učebnice věku studentů
- zajišťuje respekt k právům menšin a církví, vede k výchově k demokracii, toleranci a rovnoprávnosti pohlaví
- může požádat libovolné nakladatelství

Proces udělení schvalovací doložky:

- recenze odborníků MŠMT
- posudky dalších státních i nestátních institucí
- rozhodnutí MŠMT o udělení či neudělení doložky

Srovnání s vybranými státy Evropy

- **Slovensko** – výběrové řízení na 1 učebnici na předmět a ročník pro všechny školy, nákup centrálně (není zaručena návaznost řady); ostatní učebnice mohou získat „doporučující doložku„
- **Maďarsko** – stát na vlastní náklady publikuje učebnice pro 1.-8. třídu (výběr ze 2 titulů); postupně všechny učebnice zdarma (likvidace učebnicového trhu)
- **Polsko** – stát na vlastní náklady publikuje učebnice pro 1.-3. třídu, pro školy zdarma (učebnice škola žákovi pouze zapůjčí, pracovní sešity mu zůstávají)
- **Nizozemsko** – volný trh s učebnicemi (bez regulace státu); hodnocení učebnice státní institucí – zveřejněno, nemá schvalovací charakter

Konkurence na trhu s učebnicemi

Financování učebnic

- produkt nevybírání koncový uživatel (žák, student), ale učitel /ředitel školy

Základní škola (žáci 6-15 let)

- MŠMT (schvalovací doložka)
- zřizovatel (obec, církev)
- rodič
- sponzor

Střední škola (studenti 15-19 let)

- rodič
- zřizovatel (kraj, církev, právnická/fyzická osoba)
- sponzor

MŠMT

- vytváření vlastních projektů a grantů – finanční prostředky čerpány z evropských strukturálních fondů (ESF)

Příklad:

DUM (digitální učební materiály) – obsahy vytvářejí učitelé sami nad rámec pracovních povinností, není kontrola ze strany MŠMT

– živelně vznikající neprofesionálně připravené obsahy bez následné kontroly jako konkurent profesionálních učebnicových nakladatelství

IT společnosti

- rozdílný přístup IT firem:

„Hardware je důležitější než software“ (Apple – vytváří do svých zařízení aplikace s vlastními obsahy, jimiž chce pokrýt potřebné vzdělání)

„Kvalitní hardware + kvalitní software = cesta ke kvalitnímu vzdělávání“ (Microsoft – podpora IT profesionálními obsahy – spolupráce s učebnicovými nakladatelstvími)

Nakladatelství Fraus – největší učebnicové nakladatelství v Česku

Filozofie Nakladatelství Fraus

„Vzdělávání je jednou z nejvyšších hodnot lidského života. Vytváříme proto nejlepší možné vzdělávací materiály a nástroje pro žáky i učitele. Využíváme inovativní didaktické postupy spolu s kontinuálním pedagogickým výzkumem a ověřováním nových metod v praxi.“

Učebnice NF získaly řadu ocenění, především v zahraničí (knižní veletrh ve Frankfurtu nad Mohanem – soutěž o nejlepší evropskou učebnici).

Trend ve vzniku učebnic NF

Tři úrovně:

a) tištěná učebnice a pracovní sešit (v Česku stále hlavní učební pomůcka)

- neomezuje se pouze na sdělení informací, ale prostřednictvím příběhu, úkolů a aktivit podporuje zájem žáka v o danou problematiku, vytváření komplexního pohledu

b) interaktivní učebnice (autorem NF, 2007) – mezinárodní ocenění

- základem tištěná učebnice doplněná o multimediální objekty (video, audia, animace, dokumenty, mapy, foto) – rozvíjí obsah učebnice

c) vzdělávací portál – databáze didakticky odborně zpracovaných objektů (pro učitele, kteří chtějí doplnit učebnici dalšími materiály, nebo učitele, kteří ve výuce učebnici nepoužívají)

Tištěná učebnice zeměpisu nakladatelství Fraus

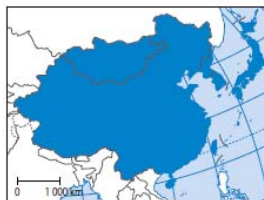
ASJSKÉ REGIONY

Východní Asie

Na jaře je v Japonsku opravdovou událostí pozorování rozkvetlých sakur, například u šintoistické svatyně Hirano v Kjótu. „Jejich jedinou chybou jsou davy, které přitahují, když kvetou,“ napsal básník z 12. století Saigjó.

... Kikakči se pěšinu u chrámu Kóda-jadží v Kjótu vrobí vysoké bambusové stvolky. Hučení větru prodírajícího se bambusovým hájem patří mezi 100 zvuků, které Japonci chovají v lásce a chtějí uchovat pro budoucnost.

Z reportáže Zahrady v noci od C. Newmanové, National Geographic 03/2013

Kdo byl Čingischán?

Který je nejvyšší vrchol tohoto regionu?

Květy sakury

餐厅

Ukázka čínské pisma

Marco Polo

- Podle mapy určete největší a nejmenší stát oblasti.
- Kolik států leží na Korejském poloostrově?

Na území Číny existoval státní útvar již dva tisíce let před našim letopočtem. Pro Evropu ji ale objevil až Marco Polo ve 13. století. Ve středověku se Evropa seznámila také s obávanými nájezdníky z tehdy obrovské Mongolské říše. V minulém století se vojensky a později ekonomicky prosadilo Japonsko, naopak korejská válka zpomalila vývoj v Koreji. Dodnes je oblast neklidná, kromě Korejského poloostrova především v Tibetu.

- Připomeňte si, které vynálezy pocházejí z východní Asie.

Region se rozkládá od vysokých pohorí střední Asie k ostrovům Tichého oceánu. Největších výšek dosahuje severní okraj Himálaje a Tibetská náhorní plošina. Kontinentální podnebí a velká vzdálenost od oceánu na severozápadě regionu byly příčinou vzniku rozsáhlých suchých stepí a pouští. Naopak jihovýchodní pobřeží je nížinaté, a navíc pod vlivem monzunů. Pouze severovýchodní pobřeží má mírné přímořské podnebí s chladnými zimami se spoustou sněhu a mírnými deštivými léty.

- Zjistěte názvy východoasijských pouští a vysvětlete jejich vznik.
- Popšte monzunové podnebí.
- Malý kousek území východní Asie zasahuje do tropického pásma. Dovedete na mapě odhadnout, kde?

Meandry řeky Chuang he

Poušť Gobi

Co jsi slyšel(a) o Tibetu?

K čemu slouží tyto tibetské mísy?

Tibetské mísy

ASJSKÉ REGIONY

Sever a východ oblasti je velmi bohatý na nerostné suroviny. Obrovské jsou zásoby **černého uhlí** a **železné rudy** na severovýchodě Číny. **Barevné kovy** se nacházejí na Korejském poloostrově, v jižní Číně a Mongolsku. Byly objeveny i zásoby **ropy**, jejichž velikost se pouze odhaduje. Právě předpokládaná ložiska ropy v okrajových mořích stejně jako bohaté rybolovné reviry stupňují napětí mezi Čínou, Japonskem a Filipíny. Naopak japonské ostrovy jsou téměř bez surovin a stát je odkázán na jejich dovoz.

- Zjistěte z mapy průmyslu rozmístění nalezišť ropy v oblasti.
- Ve které části regionu kromě Japonska se rovněž nevyskytují téměř žádné suroviny?

Obyvatelstvo této nejlidnatější části Asie patří k mongoloidní, tedy žluté rase. Typové a jazykové se ale vzájemně velmi liší nejen různé národy, ale i lidé uvnitř jednoho státu. Zvláště pro nás Evropany je místní písmo: používá tisíce složitých znaků, které mohou označovat jak hlásky, tak i celá slova.

Osídlení není rovnoměrné. Nej hustěji je zalidněno východní pobřeží, kde se soustředily také průmysl a velká města. Tokio, Soul a Ósaka patří k největším městům světa.

- Ve kterých státech leží uvedená města?

Mongolsko je rozlehlá země, avšak velmi řídko osídlená. Většinu území zaujímají suché stepi a poušť Gobi. Mongolové jsou tradiční pastevci, kteří kočují na koních se stády ovcí nebo dobytka za pastvinami. Mnozí se usazují ve městech a pracují v dolech nebo průmyslu, ale země zatím patří k velmi chudým. Z mocné středověké Mongolské říše zbyla jen národní hrdost.

Soul ze soulské televizní věže

Korejský poloostrov je od korejské války (1950–1953) rozdělen na dva státy. **Korejská republika** na jihu patří k rychle se rozvíjejícím státům s velkým vývozem spotřebního zboží, elektroniky a aut. Zpočátku byla země podporována Japonskem a Spojenými státy. Dnes už jím začíná konkurovat.

- Zjistěte základní charakteristiky komunistického systému. Zažila ho i naše země?

Korejská lidově demokratická republika na severu má jednu z nejtvrdších komunistických diktatur na světě. Vládnoucí komunisté se obávají o svou moc tak, že uzavřeli hranice a vybudovali jednu z nejsilnějších armád. Tajně vyvíjejí i jaderné zbraně, a tím ohrožují ostatní svět. Lidé trpí nesvobodou a často i nedostatkem potravin.

Zvláštní postavení má ostrov **Tchaj-wan**. Žijí na něm Číňané, kteří utekli před komunistickým režimem a vybudovali zde rozvinuté hospodářství. Vyvážíjí do celého světa především elektroniku. Obyvatelé Tchaj-wanu považují své území za samostatné, představitelé pevninské Číny považují ostrov za svou provincii.

Který stát oblasti má nejvíce obyvatel? Podle mapy lidnatosti zdůvodněte rozdílné hustoty osídlení ve východní Asii.

Mongolsko má za sebou také komunistickou minulost. Dnes je demokratickým státem. Které státy měly v minulosti největší vliv na dění v Mongolsku?

Mongolská rodina

Jaké značky aut, které se vyrábějí v Korejské republice, znáte? Můžete je vidět i na našich silnicích?

Korejská republika je úřední název státu, který bývá díky své poloze často nazývána Jižní Korea.

V Soulu se konaly letní olympijské hry. Ve kterém roce to bylo?

Původně se ostrov Tchaj-wan jmenoval portugalsky Formosa (Nádherný).

Specifická role odborného redaktora NF

- podílí se na **vzniku projektů**, sleduje trendy ve vzdělávání
- dohlíží na průběh projektu a zodpovídá za **dodržení koncepce**
- vybírá a řídí **autorský tým**
- zodpovídá za dodržení **souladu** obsahu učebnice s **kurikulárními dokumenty**, **odbornou správnost** obsahu, **přiměřenost** obsahu **věku studentů**, zajištění **respektu** k právům menšin a církví, vedení k **výchově k demokracii**, **toleranci** a **rovnoprávnosti pohlaví**
- spolupodílí se na **obsahu učebnice** a její **grafické podobě**
- **komunikuje s MŠMT** (udělení schvalovací doložky)

Autorský tým

- autor nepřichází s hotovým dílem, ale je **osloven k spolupráci** na díle; redaktor zadává přesnou **zakázku**
- **koncepte vzniká v nakladatelství** a ve spolupráci s odborníky (pedagogové, metodici, didaktici atd.), odborný redaktor zodpovídá za její dodržení ze strany autorů
- vždy **zajištěna spolupráce odborníků** na danou problematiku a **praktiků** ze škol (model: autor učitel – supervize akademik, autor akademik – supervize učitel)
Cíl: zajištění odborné správnosti, přiměřenosti obsahu věku a mentální úrovni žáka

Korea v českých učebnicích zeměpisu

Korea v českých učebnicích zeměpisu

Vžitý stereotyp obrazu Koreji – tři základní informace:

- rozdělení poloostrova na dva státy – jeden demokratický, druhý s diktátorským režimem
- Korejská republika jako dynamicky se rozvíjející stát („asijská tygři“, porovnání HDP)
- vývozce automobilů Hyundai a elektroniky

Možné příčiny stereotypního pohledu na Koreu

- vzdálenost regionu
- málo informací o dostupných ověřených zdrojích informací
- závazné dokumenty (např. označení Japonské moře bylo přijato Mezinárodním hydrografickým úřadem; přijato 1919!)
- v tištěných učebnicích limitovaný rozsah publikace
- zobecněný pohled (izolované informace jsou věci krátkodobé paměti a podporují vytváření stereotypů)

Problém autorských týmů:

- nedostatečná mezioborová komunikace
- práce s fakty, namísto hledání souvislostí a zapojení prožitku

Korea v učebnici zeměpisu nakladatelství Fraus

ASJSKÉ REGIONY

Východní Asie

Na jaře je v Japonsku opravdovou událostí pozorování rozkvetlých sakur, například u šintoistické svatyně Hirano v Kjótu. „Jejich jedinou chybou jsou davy, které přitahují, když kvetou,“ napsal básník z 12. století Saigjó. ... Kikatačí se pěšinu u chrámu Kóda-jadží v Kjótu vroubí vysoké bambusové stvolky. Hučení větru prodírajícího se bambusovým hájem patří mezi 100 zvuků, které Japonci chovají v lásce a chtějí uchovat pro budoucnost. Z reportáže Zahrady v noci od C. Newmanové, National Geographic 03/2013

Kdo byl Čingischán?
Který je nejvyšší vrchol tohoto regionu?

Květy sakury

餐厅
Ukázka čínské písmo

Co jsi slyšel(a) o Tibetu?
K čemu slouží tyto tibetské mísy?

Marco Polo

Meandry řeky Chuang he

Poušť Gobi

1. Podle mapy určete největší a nejmenší stát oblasti.
2. Kolik států leží na Korejském poloostrově?

Na území Číny existoval státní útvar již dva tisíce let před našim letopočtem. Pro Evropu ji ale objevil až Marco Polo ve 13. století. Ve středověku se Evropa seznámila také s obávanými nájezdníky z tehdy obrovské Mongolské říše. V minulém století se vojensky a později ekonomicky prosadilo Japonsko, naopak korejská válka zpomalila vývoj v Koreji. Dnes je oblast neklidná, kromě Korejského poloostrova především v Tibetu.

Připomeňte si, které vynálezy pocházejí z východní Asie.

Region se rozkládá od vysokých pohoří střední Asie k ostrovům Tichého oceánu. Největších výšek dosahuje severní okraj Himálaje a Tibetská náhorní plošina. Kontinentální podnebí a velká vzdálenost od oceánů na severozápadě regionu byly příčinou vzniku rozsáhlých suchých stepí a pouští. Naopak jihovýchodní pobřeží je nížinaté, a navíc pod vlivem monzunů. Pouze severovýchodní pobřeží má mírné přímořské podnebí s chladnými zimami se spoustou sněhu a mírnými deštivými léty.

1. Zjistěte názvy východoasijských pouští a vysvětlete jejich vznik.
2. Popište monzunové podnebí.
3. Malý kousek území východní Asie zasahuje do tropického pásma. Dovedete na mapě odhadnout, kde?

112

ASJSKÉ REGIONY

Sever a východ oblasti je velmi bohatý na nerostné suroviny. Obrovské jsou zásoby černého uhlí a železné rudy na severovýchodě Číny. Barevné kovy se nacházejí na Korejském poloostrově, v jižní Číně a Mongolsku. Byly objeveny i zásoby ropy, jejichž velikost se pouze odhaduje. Právě předpokládaná ložiska ropy v okrajových mořích stejně jako bohaté rybolovné reviry stupňují napětí mezi Čínou, Japonskem a Filipíny. Naopak japonské ostrovy jsou téměř bez surovin a stát je odkázán na jejich dovoz.

1. Zjistěte z mapy průmyslu rozmístění nalezišť ropy v oblasti.
2. Ve které části regionu kromě Japonska se rovněž nevyskytují téměř žádné suroviny?

Obyvatelstvo této nejlidnatější části Asie patří k mongoloidní, tedy žluté rase. Typové a jazykové se ale vzájemně velmi liší nejen různé národy, ale i lidé uvnitř jednoho státu. Zvláštostí pro nás Evropany je místní písmo: používá tisíce složitých znaků, které mohou označovat jak hlásky, tak i celá slova.

Osidlení není rovnoměrné. Nejhuštěji je zalidněno východní pobřeží, kde se soustředily také průmysl a velká města. Tokio, Soul a Ósaka patří k největším městům světa.

Ve kterých státech leží uvedená města?

Mongolsko je rozlehlá země, avšak velmi řídko osídlená. Většinu území zaujímají suché stepi a poušť Gobi. Mongolové jsou tradiční pastevci, kteří kočují na koních se stády ovcí nebo dobytka za pastvinami. Mnozí se usazují ve městech a pracují v dolech nebo průmyslu, ale země zatím patří k velmi chudým. Z mocné středověké Mongolské říše zbyla jen národní hrdost.

Soul ze soukromé televizní věže

Korejský poloostrov je od korejské války (1950–1953) rozdělen na dva státy. Korejská republika na jihu patří k rychle se rozvíjejícím státům s velkým vývozem spotřebního zboží, elektroniky a aut. Zpočátku byla země podporována Japonskem a Spojenými státy. Dnes už jím začíná konkurovat.

Zjistěte základní charakteristiky komunistického systému. Zažila ho i naše země?

Korejská lidově demokratická republika na severu má jednu z největších komunistických diktatur na světě. Vládoucí komunisté se obávají o svou moc tak, že uzavřeli hranice a vybudovali jednu z nejsilnějších armád. Tajně vyvíjejí i jaderné zbraně, a tím ohrožují ostatní svět. Lidé trpí nesvobodou a často i nedostatkem potravin.

Zvláštní postavení má ostrov Tchaj-wan. Žijí na něm Číňané, kteří utekli před komunistickým režimem a vybudovali zde rozvinuté hospodářství. Vyváží do celého světa především elektroniku. Obyvatelé Tchaj-wanu považují své území za samostatné, představitelé pevninské Číny považují ostrov za svou provincii.

Který stát oblasti má nejvíce obyvatel? Podle mapy lidnatosti zdůvodněte rozdílné hustoty osídlení ve východní Asii.

Mongolsko má za sebou také komunistickou minulost. Dnes je demokratickým státem. Které státy měly v minulosti největší vliv na dění v Mongolsku?

Mongolská rodina

Jaké značky aut, které se vyrábějí v Korejské republice, znáte? Můžete je vidět i na našich silnicích?

Korejská republika je úřední název státu, který bývá díky své poloze často nazývána Jižní Koreea.

V Soulu se konaly letní olympijské hry. Ve kterém roce to bylo?

Původně se ostrov Tchaj-wan jmenoval portugalsky Formosa (Nádherný).

113

Soul ze soulské televizní věže

Korejský poloostrov je od korejské války (1950–1953) rozdělen na dva státy. **Korejská republika** na jihu patří k rychle se rozvíjejícím státům s velkým vývozem spotřebního zboží, elektroniky a aut. Zpočátku byla země podporována Japonskem a Spojenými státy. Dnes už jim začíná konkurovat.

Zjistěte základní charakteristiky komunistického systému. Zažila ho i naše země?

Korejská lidově demokratická republika na severu má jednu z nejtvrdějších komunistických diktatur na světě. Vládnoucí komunisté se obávají o svou moc tak, že uzavřeli hranice a vybudovali jednu z nejsilnějších armád. Tajně vyvíjejí i jaderné zbraně, a tím ohrožují ostatní svět. Lidé trpí nesvobodou a často i nedostatkem potravin.

Zvláštní postavení má ostrov **Tchaj-wan**. Žijí na něm Číňané, kteří utekli před komunistickým režimem a vybudovali zde rozvinuté hospodářství. Vybázejí do celého světa především elektroniku. Obyvatelé Tchaj-wanu považují své území za samostatné, představitelé pevninské Číny považují ostrov za svou provincii.

Mongolská rodina

Jaké značky aut, které se vyrábějí v Korejské republice, znáte? Můžete je vidět i na našich silnicích?

Korejská republika je úřední název státu, který bývá díky své poloze často nazývána Jižní Korea.

V Soulu se konaly letní olympijské hry. Ve kterém roce to bylo?

Původně se ostrov Tchaj-wan jmenoval portugalsky Formosa (Nádherný).

Inspirace pro změnu

- **více informací o dostupných ověřených zdrojích**
- **rozmanitost zdrojů informací** (video, fotomateriál, dokumenty, tematické mapy, audio nahrávky):
 - učitel je může snáz zařazovat do výuky (viz interaktivní učebnice, portál Nakladatelství Fraus)
 - poskytují názornost a umožňují prožitek (emoční, smyslový)
 - využitelnost pro různé typy žáků (vizuální, audiální apod.)
 - srozumitelnost pro žáky na různé úrovni vzdělání
- **společné tematicky zaměřené projekty (Č + KR)**

Děkuji za pozornost.